

JUDr. Eva Vargová,

asistent sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

V Bratislave 29. júla 2020

Kancelária Súdnej rady Slovenskej republiky Hlavné námestie 8, 814 22 Bratislava -1-	
30 -07- 2020 SSR	
Číslo spisu: <i>GAB</i>	Číslo záznamu: <i>497/2020</i>
Prílohy:	Vybavuje:

Vážená

Súdna rada

Slovenskej republiky

Hlavné námestie 8

814 22 Bratislava

pre všetkých členov

Súdnej rady SR

Vážený pán predseda Súdnej rady Slovenskej republiky,

Vážené členky Súdnej rady Slovenskej republiky,

Vážení členovia Súdnej rady Slovenskej republiky,

prosím, dovoľte mi osloviť Vás s mojím podnetom smerujúcim k realizácii pôsobnosti Súdnej rady Slovenskej republiky v zmysle §-u 4 ods. 1 písm. c/ zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého *do ďalšej pôsobnosti súdnej rady patrí predkladať ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky podnety na prijatie všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich organizáciu súdnictva, konanie pred súdmi a postavenie sudcov* a v rámci tejto pôsobnosti iniciovať novelizáciu vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „MS SR“) č. 160/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výberovom konaní na funkciu sudcu, s cieľom doplnenia ustanovenia §-u 7 ods. 1, o **možnosť vykonať v hromadnom výberovom konaní písomný preklad aj z jazyka ruského.**

Podľa § 7 ods. 1 vety prvá a druhá vyhlášky č. 160/2017 Z. z., ak ide o hromadné výberové konanie, preklad z cudzieho jazyka možno vykonať z anglického jazyka, nemeckého jazyka alebo francúzskeho jazyka. Ak ide o výberové konanie podľa § 2 ods. 2 (pozn. ide o výberové konanie na krajskom súde, Špecializovanom trestnom súde a Najvyššom súde Slovenskej republiky), preklad z cudzieho jazyka možno vykonať aj z ruského jazyka.

I.

Môj podnet odôvodňujem nasledovným:

Overenie znalosti jedného cudzieho jazyka vo výberovom konaní na obsadenie voľného miesta sudcu ako jedného z predpokladov na výkon funkcie sudcu, zakotvili pôvodne Zásady výberového konania na obsadenie voľného miesta sudcu, funkčného postupu sudcov na súd vyššieho stupňa a na ustanovenie do vyššej sudcovskej funkcie, z 15. januára 2006 (ďalej len „Zásady výberového konania“), v zmysle ktorých sa znalosť cudzieho jazyka overovala z angličtiny, francúzštiny alebo nemčiny.

Dodatkom č. 2 k Dohode o Zásadách výberového konania, sa s účinnosťou od 1. júla 2010 doplnil text v článku 5 odsek 2 písm. f/ (Predpoklady na výkon funkcie sudcu), o jazyk ruský.

Vyhláška MS SR č. 483/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výberovom konaní na funkciu sudcu, s účinnosťou od 1. januára 2012 v § 7 ods. 1 veta prvá, zakotvila možnosť vykonať písomný preklad textu z cudzieho jazyka z anglického jazyka, nemeckého jazyka alebo francúzskeho jazyka.

S účinnosťou od 1. apríla 2013 bolo ustanovenie §-u 7 ods. 1 citovanej vyhlášky doplnené o ruský jazyk (na základe jej novely vykonanej vyhláškou MS SR č. 37/2013 Z. z.).

Ďalšou novelou predmetnej vyhlášky (vykonanou vyhláškou MS SR č. 205/2016 Z. z.), bola s účinnosťou od 1. júla 2016 možnosť absolvovať písomný preklad z jazyka ruského vo výberovom konaní na voľné miesto sudcu v § 7 ods. 1, vypustená, a to vo vzťahu k výberovým konaniam na okresných súdoch. V ostatných prípadoch, teda vo výberových konaniach na voľné miesto sudcu na krajskom súde, Špecializovanom trestnom súde a Najvyššom súde Slovenskej republiky, bola možnosť vykonať preklad aj z ruského jazyka, ponechaná.

Vypustenie možnosti absolvovať písomný preklad z ruského jazyka vo výberovom konaní na funkciu sudcu predkladateľ v dôvodovej správe k návrhu novely vyhlášky MS SR č. 483/2011 Z. z. (realizovanej vyhláškou č. 205/2016), odôvodnil tvrdením,

že „...judikatúra medzinárodných súdnych inštitúcií, ktorá je relevantná z hľadiska rozhodovacej činnosti súdov v Slovenskej republike (Európsky súd pre ľudské práva, Súdny dvor Európskej únie) si vyžaduje znalosť anglického, nemeckého či francúzskeho jazyka, a nie jazyka ruského“.

Vyhláška MS SR č. 483/2011 Z. z., bola zrušená vyhláškou MS SR č. 160/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výberovom konaní na funkciu sudcu, (ďalej len „vyhláška“) a ktorá s účinnosťou od 1. júla 2017 v podstate prevzala znenie §-u 7 ods. 1 vyhlášky č. 483/2011 Z. z., a teda vykonanie prekladu z cudzieho jazyka v hromadnom výberovom konaní bez možnosti vykonať preklad z jazyka ruského.

Vážená Súdna rada Slovenskej republiky,

som si plne vedomá tej skutočnosti, že v súčasnej dobe patrí aktívne ovládanie minimálne jedného svetového jazyka k všeobecnému vzdelaniu, preto aj prosím, aby môj podnet nebol ponímaný ako spochybňovanie dôrazu kladeného na jazykovú vybavenosť kandidátov na funkciu sudcov (resp. sudcov vôbec).

A hoci, v súčasnosti je v oveľa väčšej miere proklamovaná potreba zohľadňovať vo výberových konaniach osobnostné a morálne predpoklady kandidátov na funkciu sudcu, s ktorým náhľadom si dovoľím vyjadriť moje stotožnenie sa, nemožno opomínať význam ovládania svetových jazykov aj v sudcovskej profesii. Pokiaľ však zákonodarca limituje preklad z cudzieho jazyka v hromadnom výberovom konaní na anglický, nemecký a francúzsky jazyk, javí sa (opakované) vypustenie jazyka ruského z príslušného ustanovenia vyhlášky, ako diskriminačné.

Je nepopierateľný význam jazykov anglického a francúzskeho, ktoré sú oficiálnymi, úradnými a rokovacími jazykmi medzinárodných súdnych inštitúcií, vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Vo vzťahu k jazyku nemeckému si však dovoľím poukázať na skutočnosť, že tento síce je úradným jazykom Európskej únie, pokiaľ však ide napríklad o Medzinárodný súdny dvor v Haagu ako jeden z hlavných orgánov Organizácie spojených národov (ďalej len „OSN“), ktorého význam je minimálne porovnateľný s vyššie označenými súdnymi inštitúciami, jeho rokovacím jazykom je popri anglickom, francúzskom, španielskom, čínskom a arabskom jazyku aj jazyk ruský a napriek

skutočnosti, že členom OSN je aj Nemecko, nemecký jazyk medzi rokovacie jazyky uvedenej medzinárodnej organizácie zaradený nie je.

Ruský jazyk je jedným z najrozšírenejších jazykov sveta, je najrozšírenejším slovanským jazykom, oficiálnym (úradným) jazykom vo viacerých svetových organizáciách (Svetová zdravotnícka organizácia, Svetová banka, Medzinárodný trestný súd a ďalšie) a rokovacím jazykom mnohých medzinárodných konferencií. Vzhľadom na postavenie jazykov ruského a nemeckého (aj) v priestore medzinárodných súdnych inštitúcií si preto myslím, že tieto sú rovnocennými „partnermi“ a nebolo by správne uprednostňovať význam jedného z nich na úkor druhého.

Napriek tomu, že rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, dostupné v databáze HUDOC, sú zverejnené primárne v anglickom a francúzskom jazyku, mnohé sú zverejňované tiež v jazyku členských štátov Rady Európy, vrátane nemeckého jazyka a niektoré aj v ruskej jazykovej verzii. Vo vzťahu k Súdneho dvoru Európskej únie ruský jazyk absentuje a jeho judikatúra je zverejňovaná tiež prioritne v jazykoch anglickom a francúzskom, jedinečnosť tejto súdnej inštitúcie však spočíva v jej viacjazyčnosti, nakoľko jazykom súdneho konania môže byť ktorýkoľvek z úradných jazykov Európskej únie (ďalej len „EÚ“) a aj prístup k rozhodnutiam Európskeho súdneho dvora (a k dokumentom EÚ vo všeobecnosti) je zabezpečovaný v úradnom jazyku členských štátov, a teda aj slovenskom a českom (webové portály Curia a EUR-Lex).

Naviac, dostupnosť relevantnej judikatúry a právnych dokumentov menovaných súdnych inštitúcií preložených do slovenského, resp. českého jazyka, je zabezpečovaná prostredníctvom viacerých právnych a informačných portálov, databáz, odborných periodík či publikácií a ďalších dostupných elektronických či tlačných zdrojov, v súčasnosti v čoraz väčšej miere a dostupnosti.

II.

Množinu ďalších argumentov, ktorými by som rada „pôsobilá“ na súdnu radu, zostručňujem na nasledujúce okruhy:

1. Nestranné postavenie sudcu v konaní

Tento (základný) prvok súdneho konania sa okrem iného prejavuje v tom, že sudca pri výkone procesného úkonu s cudzím prvkom je povinný ustanoviť niektorého z prekladateľov, či tlmočníkov zapísaných do zoznamu znalcov, tlmočníkov a prekladateľov vedeného MS SR (resp. v ojedinelých prípadoch ich pribrať do konania postupom podľa § 15 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), a teda sudca akokoľvek jazykovo zdatný, konanie bez tlmočníka, resp. prekladateľa viesť nemôže. Navyiac, sudca rozhodnutia medzinárodných súdnych inštitúcií nemôže prevziať do vlastnej rozhodovacej činnosti vlastným prekladom textu, ale musí sa riadiť jeho oficiálnym prekladom, eliminujúc riziko možného odchýlenia sa od pôvodnej (preberanej) informácie v dôsledku rozdielnych postupov prekladu odbornej právnickej terminológie.

2. Rozpor so zásadou rovnakého zaobchádzania

2.1. Nemožnosťou vykonať jazykový preklad z ruského jazyka sú limitované „len“ hromadné výberové konania, nakoľko v ostatných prípadoch, teda vo výberových konaniach na funkciu sudcu na krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd Slovenskej republiky, preklad z ruského jazyka je možné vykonať.

2.2. Navrhovanou novelou vyhlášky MS SR č. 483/2011 Z. z. v roku 2016 predkladateľ navrhoval vypustenie možnosti vykonať písomný preklad z ruského jazyka vo výberových konaniach na funkciu sudcu pôvodne na všetky stupne (inštancie) súdov, až v rámci pripomienkového konania (vedeného pod č. LP/2016/356) akceptoval pripomienky spočívajúce v argumentácii, že vylúčenie ruštiny znamená znemožnenie postupu na sudy vyššieho stupňa pre starších sudcov (cca 55 rokov a viac).

2.3. Odhliadnuc od výberových konaní na krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd Slovenskej republiky (v rámci ktorých ide o inštančný postup), existuje skupina výberových konaní na krajské sudy, do ich správnych kolégií, do ktorých sa môžu prihlásiť záujemcovia (nesudcovia) spĺňajúci zákonom stanovené kritériá, ktorí môžu vykonať písomný preklad aj z jazyka ruského. V podstate ide o záujemcov o funkciu sudcu v správnom kolégiu krajského súdu, v ktorom agendu správneho súdnictva vykonávajú

v prvom stupni a u ktorých je znalosť ruského jazyka akceptovateľná, kým u uchádzačov na funkciu sudcu v hromadných výberových konaniach na okresné sudy, a teda tiež sudy prvého stupňa (resp. inštalácie), znalosť jazyka ruského neobstojí.

2.4. Len okrajovo poukazujem na možnosť vykonať preklad z ruského jazyka vo výberovom konaní na funkciu súdneho exekútora (§ 7 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 327/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výberovom konaní na funkciu súdneho exekútora v znení neskorších predpisov), hoci, som si vedomá, že tento argument nemusí zaväziť a uvádzam ho len podporne, keďže odborná skúška súdneho exekútora v zmysle § 10 ods. 1 písm. e/ zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, sa nepovažuje za odbornú justičnú skúšku v zmysle § 5 ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z. z.“ alebo „zákon o sudcoch“).

2.5. Tiež len pre komplexnosť informácií v rámci rozoberanej problematiky uvádzam, že uchádzači o funkciu právneho čakaťa prokuratúry mohli v minulosti absolvovať preklad odborného textu, okrem anglického, nemeckého a francúzskeho jazyka, aj z jazyka španielskeho, ktorá možnosť nadobudnutím účinnosti príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 3/2019 z 8. júla 2019, ktorým sa mení a dopĺňa príkaz generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 10/2015 z 29. decembra 2015, ktorým sa upravujú podrobnosti o výberovom konaní na funkciu právneho čakaťa prokuratúry, bola vypustená (s účinnosťou od 1. augusta 2019).

3. Neprimeranosť požiadavky úspešného prekladu z cudzieho jazyka pre postup do ďalších častí výberového konania

3.1. V hromadnom výberovom konaní sa u uchádzačov o funkciu sudcu overujú ich odborné vedomosti a ďalšie predpoklady v nasledovnom poradí: písomný test, prípadová štúdia, písomný preklad z cudzieho jazyka, písomné vypracovanie súdnych rozhodnutí, psychologické posúdenie a ústna časť výberového konania.

3.2. Písomného vypracovania súdnych rozhodnutí sa môžu zúčastniť uchádzači, ktorí úspešne absolvovali preklad z cudzieho jazyka, t. j. dosiahli aspoň 12 bodov z možných

20 bodov s tým, že čas na vypracovanie písomného prekladu je 60 minút v zmysle § 7 ods. 2, § 9 ods. 1 písm. c/ a § 4 písm. a/ vyhlášky.

3.3. Podľa § 28 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z., výberovým konaním na funkciu sudcu sa overujú odborné znalosti, všeobecný prehľad, ktorý treba požadovať s prihliadnutím na stupeň súdu, na ktorom sa uskutočňuje výberové konanie, schopnosť tvorivého myslenia, rýchlosť uvažovania a schopnosť rozhodovania, verbálny prejav, osobnostné predpoklady, zdravotný stav a znalosť cudzieho jazyka uchádzača.

3.4. V poradí, v akom sa overujú predpoklady na výkon funkcie sudcu vo výberovom konaní, kedy sa v rámci neho na preklad z cudzieho jazyka kladie väčší dôraz než na overenie odborných a osobnostných kvalít uchádzača (nakoľko predchádza písomnému vypracovaniu súdnych rozhodnutí, psychologickému posúdeniu uchádzača a ústnej časti výberového konania, pre účasť v ktorých je úspešný preklad podmienkou), sa cudzí jazyk stáva diskvalifikačným kritériom pre uchádzačov, ktorí nie sú dokonale, resp. ani čiastočne jazykovo vybavení (v smere ovládania anglického, francúzskeho či nemeckého jazyka) a ktorí za takejto situácie sú ochudobnení o možnosť rozptýliť prípadné pochybnosti o ich odborných, etických a morálnych schopnostiach cestou vypracovania kvalitného trestného a civilného rozsudku a účasťou v ústnej časti výberového konania.

3.5. Ako podporným argumentom mi dovoľte dôvodiť poukazom na to, že vykonanie písomného prekladu v 3. kroku výberového konania (po písomnom teste a prípadovej štúdii) nezodpovedá významu znalosti cudzieho jazyka vo výberovom konaní v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 28 ods. 4 zákona o sudcoch, v ktorom sa znalosť cudzieho jazyka uvádza na poslednom mieste.

III.

Maximalizáciu kritérií na výber sudcu vnímam ako jeden z predpokladov dosiahnutia a udržania stavu súdnictva na takej úrovni, aby odzrkadľoval nespochybniteľnú profesionalitu sudcu a jeho morálny kredit na strane jednej a dôveru verejnosti v spravodlivosť na strane druhej. Dovoľujem si však vysloviť názor, že pokiaľ by vyhláška (opätovne) zakotvila možnosť vykonať preklad z ruského jazyka aj v hromadnom výberovom konaní (teda aj na okresné sudy), nepredstavovala by táto okolnosť takú prekážku alebo nedostatok, ktorý by

procesu overovania odborných (a osobnostných) kvalít uchádzača o funkciu sudcu uberal na intenzite, význame, či presvedčivosti procesu smerujúceho k transparentnej a efektívnej justícii.

V závere mi, prosím, dovoľte vysloviť názor, že znalosť jazyka (akéhokoľvek) by mala byť „bonusom“ pre uchádzača o funkciu sudcu, nie však kritériom rozhodujúcim pre posúdenie spôsobilosti uchádzača vykonávať funkciu sudcu. Pokiaľ však cudzí jazyk predsa len takéto kritérium predstavuje, dovoľujem si touto cestou požiadať Súdnu radu Slovenskej republiky o **zváženie možnosti predložiť ministerke spravodlivosti Slovenskej republiky podnet na zmenu vyhlášky č. 160/2017 Z. z., pripúšťajúcej možnosť vykonať v hromadnom výberovom konaní preklad aj z jazyka ruského.**

Podporne k potrebe zmeny vyhlášky argumentujem zriadením Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky s navrhovanou účinnosťou od 1. januára 2021, pričom „v balíku“ právnych predpisov, ktoré reflektujú na zriadenie nového súdu, vyhláška č. 160/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výberovom konaní na funkciu sudcu, zahrnutá nie je (bude potrebné Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uviesť vo vyhláške popri krajskom súde, Špecializovanom trestnom súde a Najvyššom súde Slovenskej republiky).

Vážený pán predseda a
Vážení členovia
Súdnej rady Slovenskej republiky,

za čas venovaný oboznámeniu sa s mojím podnetom a za Vašu odpoveď, dúfajúc v jej priaznivý obsah, vopred veľmi pekne ďakujem.

S úctou

Eva Vargová